לקמן ד.] שבת דף מג.,לכל לרב נחמן לא פריך

דמוקנה חמירא והוי כעין

דמוקנים מנפינט ווסף כפין דאורייתא [כספק מוכן דאסור לקמן (כד :). ח״י], ג) [שבת לד.

וש"ג], ד) [טעות וכן אית' במהר"ס], ד) [לקמן לט. יבמות

פב. ב"מ נג.ן, ו) וחולין ק.ן

ובחים עב., ז) ערלה פ"ג מ"ו יבמות דף פא., ה) עונה ש ג מד.], ש) [ע"ז עד. ערלה פ"ג מ"ז], ש) [ע"ז עד. ערלה פ"ג מ"ז],

י) וזבחים עב:ז, כ) ופלוגתא

זה ליתא במשנה דתרומות ולכך

עיקר הגי׳ דתניא וכן הוא

בובחים דף עג.], ל) ובחים עג. תרומו' פ"ד מ"י [תוספתה

מו א מיי׳ פ״א מהל׳ י״ט הלכה כ סמג לאוין עה טור ש"ע א"ח סי׳ שכב סעיף א וס' תקיג סעי' א: מ' ב מיי' פר"ה מהל' שנת

הלכה כג סמג לאוין עה טוש"ע א"ח סי שי סעי ו וסי שכב סעי א וסי תקי"ג

סעיף ד: יו ג מיי פ״ב מהלי י״ט הלכה ו טוש״ע א״ח סי׳ תקיג סעי' ב וטוש"ע י"ד סי מקר פעי כיוסוט עיי ל קב סעיף א: יח ד מיי פ״א מה' י״ט הל'

כ סמג שם טוש"ע או"ח שם כפתה בספקם עלה מסכ סעי' א' וטוש"ע י"ד שם: "ב ה מיי' שם ופט"ו מה' מאכלות אסורות הלכה ט וי׳ סמג לאוין עה קמח טוש"ע י"ד שם:

ב ו מיי׳ פט״ז מהלכות מא"ם הלכה ח: מא"ם הלכה ה: או מיי' שם הלכה ג [והל' טן טוש"ע י"ד סי' קי

רבינו חננאל בינא אמר לעולם לא תיפוד. א אמו לעולם לא וניפון, יהודה לדבריהם דרבנן זר להו, לדידי אפילו . ביו"ט ראשוז שריא דאוכלא דאפרת הוא כו׳. רבינא בריה דאפרת הוא כו׳. רבינא בריה דרב עולא אמר לעולם בעומדת לגדל ביצים, ור׳ יהודה לטעמיה דאית ליה מוקצה ולא דמיא ביצה לפירות. מיתיבי אחת ביצה בשבת ואחת שנולדה ביו"ט, אין מטלטלין אותה לא לכסות בה כלי ולא לסמוך בה כרעי . המיטה, אבל כופה עליה כלי שלא תשבר וספיקא אסורה, ואם נתערבה באלף כולם אסורות. בשלמא לרבה דאמר משום הכנה, כיון דהכנה מדאורייתא היא הוי ספיקא דאורייתא וספיקא דאורייתא לחומרא. אלא לרב יוסף ולר׳ יצחק דאמרי גזרה משום פירות הנושרים ומשום משקין שזבו, כל ספיקא דרבנן לקולא הוא, אמאי ביצה זו אסורה. ופריק . רב אידי סיפא דקתני וספיקא אסורה, אינה ביצה שנולדה ספק ביו״ט ספק בחול, אלא כגון שהיתה שם תרנגולת ונמצאת בקן ביצה זו, ואין יודעין אם הטרפה ילדה או . השלימה ילדה אותה, שהיא אסורה. ואקשינן בשלמא ספק יו״ט ספק חול הוי דבר שיש לו מתירין, כלומר ביצה זו ביו״ט אסורה אבל למחר מותרת, וכל דבר שיש לו מתירין אפילו באלף לא בטיל, לפיכך תני ואם נתערבה באלף כולן אסורות, ותערבה באלף כולן אטורות, אלא ספק טרפה דבר שאין לו מתירין לעולם הוא, ונבטיל ברובא. וכי תימא ביצה חשובה, וכל דבר שהוא חשוב לא בטיל אפילו באלף, הניחא לריש לקיש דאמר כל שדרכו לימנות שנינו, כלומר זה שכתוב במשנה את שדרכו לימנות במשנה את שחוכו ליכנחת שנינו מקדש, היה ר"ל שונה כל שדרכו לימנות מקדש. וכיוז ששונה במשנתנו כל שדרכו, שמעינן מינה דאפילו ביצה בכללם שדרכה לימנות אחת אחת. אלא לר׳ יוחנז

למקומו ומכאן פוסקין דהא דקי"ל דדבר שמלאכתו לאיסור אסור (ב) אינו אלא דוקא שאינו לצורך גופו או לצורך מקומו אבל לצורך גופו או לצורך מקומו שרי ואם התחיל

לטלטלו בשביל שלריך לגופו או למקומו מותר להוליכו אפילו בחדרו אם ירצה דהא חזינא הכא דהואיל ולריך למקומו או לגוף הכלי כופהו על הבינה א:

אבל בופה עליה כלי. פירש רש"י דמהך נרייתה פריך התם

לר' יצחק דאמר דאין כלי ניטל אלא לדבר הניטל והוא תירץ

שריא. ¢ דידי אפי׳ בראשון נמי שריא.

ותימה ר' יהודה דאמר כבית שמאי וכי שביק ב״ה ועביד כב"ש וי"ל ב דר׳ יהודה היה אומר לא נחלקו ב"ש וב"ה בדבר זה מעולם: ואחרות באחרות וכו'. מימה

דאם כן אומר מפק ספיקא ובהתערובות (זבחים דף עד. ושם) (ד) ע) דקאמר מי איכא דאסר ספק ספיקא באסורי הנאה אמאי לא פשיט ליה מהכא דאסרינן אע"ג דאיכא ספק ספיקא בשלמא ההיא דלעיל דאמר וספיקא אסורה נתערבה באלף כולן אסורות גוכל לפרש כדפירש ר"ת נתערב׳ באלף אאיסור עלמו קאיג א״נ הא דלעיל ברייתא היא ומאי אולמא דהך ברייתא דהכא מהך ברייתא דהתם אבל (מברייתא קשיא למשנה) ע"כ לא גרים ר"ת ואחרות באחרות ורבינו ילחק ב"ר ברוך אומר דגרם ליה שפיר וה"פ שנתערב גם האיסור דסד"א שמותר הואיל ואיכא כעין תרי רוביד קא משמע לן ועוד תירך הר"ר יצחק דגרס ליה שפיר ואעפ"כ לא מצי למיפשט מהכא דקים לן כל דבר שיש לו חשיבות אינו בטל אלא בתרי רובי לכך אינו בטל הכא אבל התם מוכיח ליה מתרי רובי דקאמר אם נתערב רובא בתוך רובא והתניא וכו׳ אבל הכא אין כאן תרי רובי שהתערובת הראשון היה שוה ובפרק הערל (יבמות

דף פח. ושם בד"ה נתערבו) פירשתי:

רבינא אמר לעולם לא תיפוך ורבי יהודה לדבריהם דרבגן קאמר להו לדידי אפילו בראשון נמי שריא דאוכלא דאפרת הוא אלא לדידכו אודו לי מיהת דבשני שריא דשתי קדושות הן ואמרי ליה רבנן לא קדושה אחת היא רבינא בריה דרב עולא אמר הכא בתרנגולת העומדת לגדל ביצים ור' יהודה למעמיה דאית ליה מוקצה מיתיבי 🌣אחד ביצה שנולדה בשבת ואחד ביצה שנולדה ביו"ם אַין מָמלמלין אותה לא לכסות בָה את הכלי ולא לסמוך בה כרעי הממה יאבל כופה עליה את הכלי בשביל שלא תשבר יוספיקא אסורה יואם נתערבה באלף כולן אסורות בשלמא לרבה דאמר משום הכנה הוי ספיקא דאורייתא וכל ספיקא דאורייתא לחומרא אלא ילרב יוסף ולר' יצחק דאמרי משום גזרה ספיקא דרבנן היא יוכל ספיקא דרבנן לקולא י (א"ל) ∘סיפא אתאן לספק מרפה אי הכי אימא סיפא נתערבה באלף כולן אסורות אי אמרת בשלמא ספק יו"ם ספק חול הוי סדבר שיש לו מתירין הוכל דבר שיש לו מתירין אפילו באלף לא בטיל אלא אי אמרת ספק מרפה דבר שאין לו מתירין היא ותבמל ברובא וכי תימא ביצה חשובה ולא בטלה הניחא למ"ד יכל שדרכו לימנות שנינו אלא למ"ד את שדרכו לימנות שנינו מאי איכא למימר דתנן "מי שהיו לו חבילי תלתן של כלאי הכרם ידלקו נתערבו באחרות ואחרות באחרות כולן ידלקו דברי ר' מאיר וחכמים אומרים ייעלו באחת ומאתים שהיה ר' מאיר אומר את שדרכו למנות מקדש וחכמים אומרים אינו מקדש אלא ששָה דברים בלבד ר' עקיבא אומר ישבעה ואלו הן אגוזי פרך

ורמוני באדן וחביות סתומות וחלפי תרדיו וקלחי כרוב ודלעת יונית 🌣ר' עקיבא מוסיף אף ככרות של בעל הבית 🌣 הראוי לערלה ערלה הראוי לכלאי הכרם כלאי הכרם ואתמר ⁹עלה רבי יוחנן אמר את שדרכן למנות שנינו, ור' שמעון בן לקיש אמר כל שדרכו למנות שנינו הניחא לר' שמעון בן לקיש אלא לרבי יוחנן מאי איכא למימר אמר רב פפא האי תנא תנא דליטרא קציעות הוא דאמר כל דבר שבמנין אפי' בדרבנן לא במיל וכל שכן בדאורייתא סדתנן סלימרא קציעות שדרסה על פי עגול ואינו יודע באיזה עגול דרסה על פי חבית ואינו יודע באיזו חבית דרסה על פי כורת ואינו יודע באיזו כורת דרסה ר' מאיר אומר ר' אליעזר

אומר . וידלק והשאר מותרין וזה שיעור ביטול כלאים וערלה באחד ומאחים: שהיה ר' מאיר אומר. כלומר להכי אמר ר' מאיר כולן ידלקו וליח להו ביטול שהיה ר' מאיר אומר הואיל ודרכן לימנות אין בטלין ומקדשין לאסור כל המתערבין בהן: ו**חכמים אומרים**. כל פירות שבעולם בטלים חוץ מששה דברים הללו המנויין כאן שהן חשובין מאד: פרך ובאדן מקומות הן: קולחי. קלחי כרובין גדולים עם עלין שלהן וכרוב של א"י היה גדול כאילן כדאמרינן בכתובות (דף קים): הראוי לערלה ערלה. אותן שהן מין אילן וערלה נוהגת בהן מקדשין את ערוביהן משום ערלה: והראוי לכלאי הכרם. כגון חלפי תרדין וקולחי כרוב וככרות שאינן מין אילן מקדשין ערוביהן באיסור כלאי הכרם: אם שדרכו לימנום שנינו. במילחיה דר' מאיר: הניחא לר' שמעון בן לקיש. איכא לאוקמא לברייתא דלעיל דקתני ביצה לא בטלה כר' מאיר: האי שנא. דלעיל: שנא. דאיירי גבי ליטרא קליעות הוא דאמר כל דבר שיש בו מנין אפילו במידי דרבנן כגון ליטרא קליעות דאיירי בתרומת פירות דרבנן לא בטיל כדמפרש לקמיה: ול"ש. בילה טרפה: ליטרא קליעום. תאנים שנתייבשו בשדה וקלען במקלוע והוא שם כלי העשוי לכך וחותכין בו עוקלי התאנים ואחר כך דורסין אותם בכלי עגול והן נדבקין יחד ונעשין כגבינה והוא נקרא עגולי דבילה וכשבאין למוכרן מפרידן במגריפה ומוכרן במשקל ליטרא: שדרסה ע"פ. כלי ששמו עגול שבו עושין העגולין: ו**חינו יודע בחיוה עגול**. אבל יודע שעל פיו הוא ולא בחוכו: רבי מחיר אומר. כן נחלקו ר' אליעזר

ור׳ יהושע בדבר זה ר׳ אליעזר אומר אף על פי שאין לטרות תחתונות בספק דמוע מלטרפות התחתונות אל הפומין של כל העגולין הללו: לולין שאין בטלין אפילו באלף, אלו השנויין במשנתנו בלבד. והן עשרה דברים מקדשין. ש"מ דאליביה דר׳ מאיר חולקין אמר דברי מקדשין. ש"מ דאליביה דר׳ מאיר חולקין ומאתים. באלו השלשה חלקו. והדוד לו על השאר. ועל זה שנינו שהיה ר' מאיר אומר את שדוכו לימנות מקדש, וחכמים אומרים אינו מקדש אלא ששה דברים בלבד, ואלו הן אגדוי פרך ורמוני באדן, חביות סתומות, חדיון, קולסי כרוב, ודלעת יוונית. ר"ע מוסיף אף ככרות של בעל הבית. פירוש מפני שהן גדולין, ואינן (במניין) (נמנין) אלא אחד אחד. הראוי לערלה עילה. פירוש מין אילן, כגון אגווי פרך ורמוני באדן וחביות של יין או של שמן איסורן משום ערלה, שנאמר ונטעתם כל עץ מאכל וערלתם ערלתו את פריו. אבל חליפות תרדין וקולסי כרוב ודלעת יוונית שהן ירקות, אין איסורן אלא משום כלאים, אבל איסור ערלה בארן חוביות של יין או של שמן איטרן משום ערלה, שנאמה רנסעום כל עץ מאכל וערלות את פריז. אבל הדיפות תודין וקולטי כרוב ודלעת יחנית שהן ירקת, אין איטרן מאם שמאם כלאים, אבל איטר ערלה אין בהין האונים, וכן כל כיוצא בהן, לא הוו ממי שדרכו לימנות לא עולין באחד ומאתים. וראינו רבותינו שחשבו תשלום העשה שהזכירו בתלמוד ארץ ישראל, כל הזבחים שנתערבו בחטאות מתות כר, והא דביצה, ותתיכה של נבלה שנתבשלה עם ההתיכות כרי, ומפרש בנמרא דבכל שדרכו לימנות ובאת שדרכו לימנות מארבי באחר מאינו לינג המאר ביצה שלו ביצה שלו הדחזינא בה פירכא ל) ולא השבנו על זה הפירוש שאין משיבין את הארי שלא בפניו. וחזרנו בעינייננו לפרש שמועה זו, הניחא לר״ל דאמר כל שדרכו לימנות מקדש שנינו אליבא דר׳ מאיר, איכא לרבויי אפילו ביצה דה אתני ביה כל, אלא לר׳ יוחנן דאמר את שדרכו אפילו לר׳ מאיר, [והן] אלו העשרה שפירשנו, מאין לנו לרבות ביצה, ועמדה הקושיא אליבא דר׳ יוחנן. ופריק רב פפא הכי, זה התנא ששנה אחת ביצה שנולדה בשבת כר׳, תנא דליטרא קציעות הוא, דסבר כל דבר שאין לו מתריק ל), כנון תרומה וכיוצא בה שלא יתכן להיות מותרת לזר לעולם, אפילו בדרבנן לא בטיל, דחניא ליטרא קציעות שדרסה על פי עיגול ואינו יודע כר׳, יתושע אמר אפילו יש שם ג׳ מאות לא יעלו, ש״מ כיון דלא בטיל ברוב בנו לרא בחומרו עלה, ועלה אמר ר׳ יהושע אמר אפילו יש שם ג׳ מאות לא יעלו, ש״מ כיון דלא בטיל ברוב בנו לא בטיל ברוב ביילו אם ברינו אם ג׳ מאות לא יעלו, ש"מ כיון דלא בטיל ברוב ברובנן הא באומרו עלה, ועלה אמר ר׳ יהושע אמר אפילו יש שם ג׳ מאות לא יעלו, ש"מ ביין דלא בטיל ברוב ברבנן האבילו יש שם ג׳ מאות לא יעלו, ש"מ ביין דלא בטיל ברוב ברבנן היה ביא ביילו יש שם ג׳ מאות לא יעלו.

מעיקרא לא תקשי דהא דקאמר בשני תרומות פ"ה], מ) [קידושין נו:], נ) [הר"ש משיג ע"ו ממשנה ה' פ"ב דערלה דה"ל אין בראשון לא בעומדת לבינים קאמר ומשום מוקלה ולא משום משקין שזבו: להרים ע"ש מ"ו פ"ג דערלהז. מיסיבי. אהנך אמוראי קמאי דאפלוג ס דינור זה שייך לעיל לפני ד״ה אבל, ע) עיין ברש״ל, פ) [ל״ל אבל, ע) עיין ברש״ל, פ) [ל״ל בטעמא דבית הלל דמתני': לכסות

אודו לי מיהם דבשני שריא. דחד

מינייהו חול הוא: קדושה אחם היא.

ולא דמו לשאר ימים טובים דהנך לאו

משום ספקא אתקון דאף בומן ב"ד

היו עושין אותם שני ימים אם באו

עדים מן המנחה ולמעלה כדאמרינן

בר"ה (דף ל:): רבינא בריה דרב עולא

אמר. רבי יהודה אדר' יהודה

וכי הויא לה ספיקא הוי ספק במידי

דאסור מדרבנן: לספק טריפה. ספק

נולדה מתרנגולת טרפה. ולאו ביו"ט

קאי ואיידי דאיירי באיסור בילה איירי

נמי בהח: שיש לו מסירין. שיכול

לאכלו אחר יו"ט בהיתר גמור: אפינו

בחלף לה בטיל. ואע"ג דמדאורייתא

חד בתרי בטיל דכתיב (שמות כג) אחרי

רבים להטות אחמור רבנן הואיל ויש לו

מתירין לאחר זמן לא יאכלנו באיסור על

ידי ביטול: הניחא למ"ד. לקמן: כל שדרכו

למנות שנינו. במשנת ערלה כדלקמן דלח

בטיל משמע כל דבר שיש בני אדם

המקפידין עליו מפני חשיבותו למכרו

במנין בילה נמי הרבה מוכרין אותה

במנין: אלא למאן דאמר את שדרכו.

דמשמע את המיוחד לכך שאין אדם

מוכרו באומד: מאי איכא למימר. הרי

בילה הרבה (א) נמכרת באומד בלא

מנין: תלחן. מין קטנית (כ) למתק קדירה

פינוג"ר בלע"ו: ידלקו. כדין כלחי הכרם

שנאמר (דברים כב) פן תוקדש תוקד

אם דאסירי בהנאה יעלו באחם

ומחתים. אם נתערב אחד מהן

במאתים של היתר יעלהי אחד מהן

רבינה המר. הא דקאמר ר' יוחנן מוחלפת השיטה לא תיפוך: אוכלה דחפרת הוא. וכיון דמשום סחיטה ליכא משום משקין שזבו נמי ליכא

בעומדת לאכילה: לדידכו. דאסריתו לה אף בשני נהי נמי דאית

לכו בבילה גזירת משקין שובו ואפילו בתרנגולת העומדת לאכילה:

בה את הכלי. פי ללוחית: לסמוד בה. ממשנה קשיאן, זוקפה כנגד חודה וסומך בה: אבל כופה עליה כו'. ואע"ג דהיא אינה הגהות הב"ח ניטלת מטלטלין את הכלי לצורכה (A) רש"י ד"ה מאי איכא למימ' הרי בילה הרבה ולאפוקי מדר' יצחק דאמר (שבת דף מג.) אין כלי ניטל אלא לדבר הניטל פעמים נמכרת: (3) ד"ה מלתן מין קטנית. נ"ב וכן פי" בשבת ואיהו מוקי לה בלריך למקומו של כלי: וספקא. של זו אסורה. קא רש"י במרובה דף פא ובמס׳ לש לפנורטה אף פנו דפנוס ר"ה דף יב פרש"י שהוא מין תבלין: (ג) תד"ה אבל וכו׳ אסור לטלטל אינו אלא סלקא דעתך ספק נולדה ביו"ט ספק בחול אסורה ביו"ט: ספק דרבנן היא. לוקל: (ד) ד"ה ולחכות וכו' ונהתערונות דקא מתמה אשמואל דקאס' ספק דאפי׳ ודאי משום גזירה הוא דאתפר

גליון הש"ם

ספיקא:

גם' מיפא אתאן למפק מרפה. עי' חולין דף סד ע"ח מוד"ה שאם ריקמה ובשיטה מקובלת בב"ק דף מז ע"א ד"ה מאי טעמא:

לעזי רש"י

פינוג"ר [פינוגר"י]. חילבה המשמש לתבלין).

מוסף רש"י

לכסות בה את הכלי. לסתום פי ללוחית (שבת מג.). בל שדרכו לימנות שנינו. שיש בני אדם המקפידין במנינם ומונין אותה למכור במנין, שנינו בהך משנה דחבילי מלמן (זבחים עב.). את שדרכו לימנות. שדרכו במרפין, שלינו נבקי משלה דמפיני סלמן (זבחים עוב.). את שדרכו לימגות. שדרכו מיוחד לכך שאין לך אדם דמוסיף עליהן יחירה ללוקח ולא מוכר בלא מנין (שום) מיוחד למנין הוא דלא בטל, כגון תבלין, אבל דבר העשוי לינחן באומד, אע"פ שנמנה לפעמים בטל (חולין ק.). תלתן. פינגר"י, מין קטנים הוא ולמתק הקדירה כא (יבמות פא.) או: מין תכלין וחשוכין מאד שאף טעם הען שוה לפרי (זבחים עב.). ידלקו. כלאים בשריפה, דכתיב תוקדש, תוקד לם (יבמות שם). המשך

מוסף תוספות

הבא.

א. שדוחק הוא לומר דכי אוקימנא בצריך למקומו אוקימנא בצריך למקומו היינו דווקא כשהביצה סמוכה שם. ל"ן. ב. רק בעומדת לגדל דווקא. . תר"פ. ג. דקתני נתערבה לשון נקבה וספקא אסור יכו׳, ואי אספקא קאי נתערב הוה ליה למיתני. שו״ת ר״ת עד אות כ. T. דגבי שאר מילי טרע על עות כ. דגבי שאר מילי. אסרינן חדא רובא ושרינן . תרי רובא גבי יוחסין בסוף פ״ק דכתובות (דף שו.). תוס' זכחים עב. ד"ה

א) אולי הפירכא הוא דהא בירושלתי מבואר דאף לר"י דאש שדרכו למנות שיעו לר"מ מ"מ י" דברים מקדשין וליכא למימר דסחיכות מובחים שנסערבו בכלל הג' דהא מכואר בגמ' שם דהה אינו בכלל דאש שדרכו למנות ע"ש. ב) אולי ל"ל דסבר כל דבר